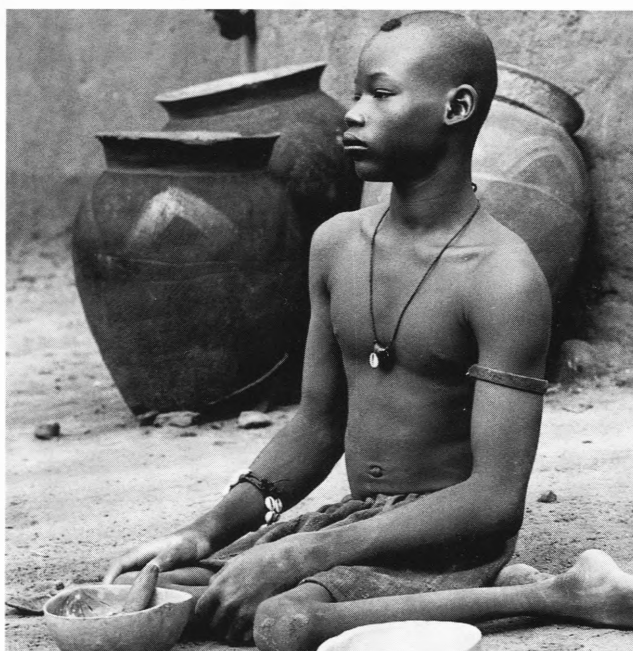

FESPACO I OUAGADOUGOU

Ved den Panafrikanske filmfestival, FESPACO, i Burkina Faso var temaet i år 'Film og Historie'. Det er i år 100 år siden, at filmen – dvs. de første levende billeder – nær skræmte livet af tilskuerne i Europa, men det er kun 30 år siden, at 'det sorte Afrika' begyndte at lave egne spillefilm. En af de første afrikanske filminstruktører var senegaleseren, Ousmane Sembene, og det var derfor logisk, at netop han i år var formand for den jury, der skulle vælge vinderne af de 6 største priser – heriblandt 'Oumarou Ganda-prisen' for bedste debutant og 'Etalon de Yennega-prisen' for bedste spillefilm. Ousmane Sembene har i sine film seriøst anvendt fortiden for herigennem at give sine landsmænd mulighed for at være stolte af at være afrikanere, noget den franske kolonitid ikke just opmuntrede dem til.

Af de tilmeldte 20 spillefilm passede højst 5 til årets tema, og det var derfor forholdsvis let at regne ud, hvem der skulle have Etalon de Yennega-prisen, nemlig *Guimba* af Cheick Oumar Sissoko, der er fra Mali og i øvrigt er leder af Malis filminstitut, CNPC. Sissoko har tidligere lavet 2 spillefilm: *Nyamanton* (87), der er en stærk, samfundskritisk film om børneudnyttelse i Bamako; og *Finzan* (89), der handler om kvindens miserable status i Mali. Han startede i 1988 sammen med en gruppe venner produktionselskabet Cora-film, der har gjort det nemmere for unge instruktører at komme igang.

Guimba (ordet betyder tyran) foregår engang for længe siden og handler om en landsbytyran i det centrale Mali. Filmen er optaget i den historiske by Djenne ved Nigerfloden og i en mindre landsby i Dogon-området. Det har næsten ikke været nødvendigt at ændre på disse byers udseende til filmen, for ude på landet står tiden stille i Mali. Historien er blodig og farverig med utroligt flotte kostumer, dekorationer og traditionelle smykker. Titelfiguren, *Guimba*, spilles med stor styrke af Falaba Issa Traore, der selv er instruktør; og den efterhånden meget kendte skuespiller, Lamine Diallo, fra Elfenbenskysten spiller

Fra en af FESPACO'ens store vinderfilm, 'Keita! l'heritage de griot' af Dani Kouyate.

tyranens liderlige dværgesøn. I en nøglescene forklarer faderen sin søn, at magten kun kan bevares ved grusomhed og vold, frygt skaber lydige undersåtter. Fordi tyranen har fået sin magt ved via stærke magiske kræfter, kan end ikke de stærkeste amuletter beskytte hans fjender, men magi kombineret med kvindelig skønhed og list får til sidst bugt med ham, så filmen kan ende med en hyldest til fred, demokrati og sammenhold.

Flot debut

Mens *Guimba* blev tildelt hele 9 af de største priser, måtte FESPACO'ens anden store vinderfilm, *Keita! l'heritage de griot*, nøjes med Oumarou Ganda-prisen for bedste spillefilmdebut. *Keita!* er instrueret af den burkinske instruktør, Dani Kouyate, der tilhører griot-kasten og er stolt af sin arv. Det er lykkedes ham at få sin berømte far, skuespilleren og grioten Sotigui Kouyate, til at spille hovedrollen som landsbygrioten, der får en besked fra de højere magter om at drage til Ouagadougou for at sætte slægtens yngste medlem, skoledrengen Mabo, ind i familien Keitas glørværdige fortid. I Afrika er det vigtigt at kende sine rødder – at ære sine forfædre og regelmæssigt ofre til dem. Fra tidernes morgen har grioterne sørget for at holde orden på disse slægtshistorier, der er gået fra far til søn i generationer og takket være

den mundtlige fortælletradition fortsat er velbevarede i et land, hvor mere end halvdelen af befolkningen er analfabeter. *Keita!* fortæller morsomt og levende, hvordan den gamle griot invaderer den moderne byfamilie og via sin spændende fortælling om Mandingernes store helt, Soundjata Keita, får vendt op og ned på familiens velordnede tilværelse.

Omskæringsdebat

Der tages nye temaer op i afrikansk film i disse år. Gamle tabuemner kan nu komme til debat, og hele 3 film diskuterede i år nødvendigheden af den kvindelige omskæring i Afrika. Soraya Mire fra Somalia fortalte i sin film, *Fire eyes*, om sine og mange andres problemer med totalt vansirende infibulation, der gør dagligdagen til en evig smerte. Desuden kom henholdsvis Pratigha Parmas *Warrior Marks* og Anne-Laure Follys *Femmes aux yeux ouverts* også ind på emnet. Sidstnævnte, der er optaget i flere vestafrikanske lande, fortæller om kvinders mange aktiviteter: hvordan de udnyttes som arbejdskraft, om deres ægteskabelige afmagt i forhold til AIDS-problematikken og om deres økonomiske force i Benin. *Femmes aux yeux ouverts* er en meget spændende film, som vi i Danmark burde få chancen for at se nærmere på – den modtog i øvrigt adskillige priser.

Karen Hammer